

SLOVENSKI NAROD.

Shaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 18 gld., za četrta leta 3 gld. 50 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 50 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri-ali večkrat tiska.

Dopisi naj se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovoljivo pošiljati navedene reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ukaz,

Kateriga je minister za uk in bogačastje 5. aprila 1878. št. 5316 postal vsem deželnim šolskim svetom o pospeševanju jezičnega poduka v ljudskih in meščanskih šolah.

Iz Gradca 13. aprila [Izv. dop.*]

Gospod urednik! Potrebno se mi zdi opozoriti vas na zgoraj navedeni najnovejši ukaz ministra Stremajerja, ker se po mojih skromnih mislih tiče silno imenitne šolske zadeve; ker je bil uže okrajni čas, da se z odločilnega mesta, od ministra samega, prepové humbug, katerega so nekateri ljudski učitelji počenjali tako zvanimi realijami na škodo jezičnega poduka in pa ker ta ukaz ustanavlja tako pametna vodila, da mora ministru Stremajerju zanj hvaležen biti vsak, komur je pravi napredek in razvoj našega ljudskega šolstva sveta stvar.

Nove šolske postave so v naših ljudskih šol višje razrede uvedle realije, t. j. podučevanja v zemljepisji, v zgodovine, v prirodopisji in prirodoslovji, in sicer bi se moral ta poduk še le v 3. razredu pričenjati ter v tem razredu samo po 2 uri, v 4. razredu samo po 3 ure na teden vršiti in na osemrazrednih šolah stoprav od 6. razreda dalje bolj poudarjati. A ta učni načrt je ostal, kakor toliko drugih lepih načrtov, večjidel na papirju, v resnici so učitelji — ne vsi, ali mnogi! — dragi čas trčili s tem, da so otrokom v glavo vbijali zemljepisno, zgodovinsko, prirodoslovsko in prirodopisno učivo, katerega največkrat še sami niso do dobrega umeli, (ker se ga vsaj starejši izmed njih nikoli učili niso)

*) Ta dopis nam prihaja od izvednega šolnika ter govori o jako važnej stvari, katero tudi vsem našim učiteljem priporočama v resno premišljevanje.

a zanemarjali so pri tem podučevanju po „naj-novejših pedagogičnih“ pravilih toliko potrebno pisanje, čitanje in rajtanje! Zastonj so bile vse tožbe izobraženih mož, da se zdaj otroci v ljudskih šolah niti dobro brati in pisati ne naučé. Odgovarjali so jim ljudski učitelji: „kaj pa še! Nauče se še veliko več nego to; saj znajo tudi zgodovino, zemljepisje i. t. d. A če je kdo iz radovednosti preiskaval, koliko vedó otroci realij, moral se je prepričati, da se jim o njih niti se sanja ne, ali pa da so jim popolnoma napačni pojmi v glavo vtepeni. Zastonj so tožili srednjih šol profesorji, da otroci prihajajo po polnem negodni in nevedni v srednje šole, niti osnovnih stvari slovniskih ne znajo, da grdo pišejo in slabo računijo. Ljudska šola je tem pedantom iz „starega veka“ odgovarjala: „Die Volksschule ist sich selbst Zweck!“ S to neumno frazo, ki néma ne nog, ne glavé, so se pobijale vse opravičene tožbe naših gimnazijalnih in realnih profesorjev. Nasledek tega čudnega podučevanja v ljudskih šolah je bil, da je vsako leto po prvih razredih srednjih šol propalo ogromno število učencev, ker niso dovolj pripravljeni prihajali iz ljudske šole.

Jaz nijsem, in noben pameten človek ne more biti nasprotnik poduka v realijah. Ali, gospoda moja, poduk v realijah se mora po pravem, pametnem principu vršiti, tako namreč, da ljudska šola pri tem svojega pravega smotra ne zgreša iz očíj. In kaj je smoter, pravi smoter ljudske šole? Gospoda ljudski učitelji, roko na srce položite, vse prazne fraze na stran denite, čist razum in zdrava pamet iz vaših ust govóri! Rekli boste gotovo potem: „Ljudska šola na kmetih pripravljena kmetskega otroka nauči dobro čitati, pisati in računati!

Večrazredna šola po naših mestih in trgih otroka dobro za srednjo šolo pripraví!“

To je bila od nekdanj, to bodi v prihodnje in to bi imela tudi sedaj sveta naloga ljudske šole biti! Stoprav če vam kaj časa ostaje, učite otroke tudi realij, a ne po 10 ur na teden! 2 uri, 3 ure, kakor ministerstvo hoče, je čez glavo dovolj!

Našega kmeta dobro čitati in brati naučite, realij se bode potem sam naučil! Dečka, ki hoče dalje študirati, v jeziku izurite, v realijah ga bode gimnazija in realka podučevala ter ga v kratkem času bolj temeljito podučila, nego je vam sploh kedaj mogoče! Kajti tista fraza: „die Volksschule ist sich selbst Zweck!“ se meni tako neumna zdi, kakor če bi kdo trdil, da je njiva zato na svetu, da se kmet na njej orati uči. Kaj bi rekel kmet, ko bi mu kdo prišel s takimi besedami, in vendar so ljudski učitelji nekako tako našim srednjih šol profesorjem odgovarjali.

Nihče me napačno ne umej! Jaz ne mislim tukaj samo naše slovenske ljudske šole, nego avstrijsko ljudsko šolo sploh. Kajti pretirani napredek, s katerim so hoteli našo ljudsko šolo osrečiti, se je povsod kaznoval ter povsod slab sad rodil. Dunajsko društvo „Mittelschule“, v katerem je zbrana elita avstrijskih realnih in gimnazijskih profesorjev, je minolo leto v več zborih zaporedoma preiskovalo uzroke, zakaj v malih razredih srednjih šol učenci tako slabo napredujejo, in glavni uzrok te nevesele prikazni je našlo v tem, da prihajajo otroci popolnem negodni iz ljudske šole v gimnazije in realke. Profesorji so tožili, da otroci, ki so do bro zvršili 5 razredov ljudske šole, niti prostorazširjenega stavka ne vedó razdeliti v njega posamezne

Listek.

Pisma iz Dalmacije.

III.

V Zadru dne 31. marca.

Na jugovzhodu zaderskega mesta razprostira se na sicer malem pa lepem prostoru še sedaj obstoječih gradob, javni vrt, za čegar vzdrževanje mestni zbor precejšnje letne podpore dovoljuje. V tem vrtu raste toliko lepih in znamenitih jutrovih rastlin, kakor v nobenem drugem v naši državi, niti Miramarskega ne izvzemši. Omenjam samo velikanskih aloj, katere imajo po 70 centimetrov dolga in po 6 centimetrov debela peresa.

Na najvišjem kraju tega vrta, ki je obenem najvišji v celem mestni okolici, sezidan je majhen paviljon v kitajskem slogu, ki cel vrt nekako smeši; ne toliko zaradi svojega sloga, — ki se, mimogrede rečeno, tudi ne

podaja sredi enacega jutrovega raja, — ampak bolj zaradi tega, ker je premajhen, krevljasto postavljen in od vseh strani kar se da umazan. Pravi škandal v tem vrtu so tudi nekateri kipi iz stare grške mitologije, ki so slabše narejeni kot marsikateri od neizurjenega rezbarja iztesani svetnik v katem vaškem znamenju na Slovenskem.

Sicer se mora priznavati, da mestni zastop dovoljno skrbi za ohranjenje in dopolnjevanje vrtnih nasad, želeli bi le bilo, da bi se bolj gledalo na okus in simetrijo.

Takoj pod javnim vrtom stoji pet vodnjakov enake velikosti (i cinque pozzi imenovani), ki so vedno polni dobre žive vode, proti severovzhodu in zapadu pa pelje dalje tudi po sedaj še nezrušenih gradbah lepa cesta ob obeh straneh z drevesi obsajena — zaderski glacis.

Socijalno življenje je v Zadru jako mrtvo. Društvo je sicer več, toda vsa, razen slav-

janske čitalnice in vojaškega kazina, le tako po milosti svojih neobilnih članov životarijo, nikari da bi kedaj osnovalo katero društvo kakovo veselico. — V tem prednjači vsem slavjanska čitalnica, katera vsako zimo prireja nekoliko veselice. Ona je — kakor mi je pravil prijatelj, v Zadru garnizonirani častnik, edina, ki sem in tja naroči vojaško godbo.

Gostilnic je v Zadru veliko, toda razen kacic petih nij nobena dosti vredna; sicer jih pa ljudje tudi malo obiskujejo, in bi menda brez gostov estajale, ako bi slučajno Zader ne imel precej velike garnizone, in kot glavno mesto Dalmacije, precejšnje število uradnikov.

Kavaren ima mesto malo, mislim, da vsega vkup pet; mej njimi pa je samo ena, v katero se more zahajati, da se najde boljša družba.

Kadar se popisuje kakovo tuje mesto, vpraša in odgovarja se dandenes najprej, kakova ima sprehajališča. Tudi jaz ne smem

dele, in da v daljših stavkih niti subjekta ne znajo najti! In potem naj se latinščine in francoščine na podlagi nemškega jezika učé!

O minolih počitnicah sem govoril tudi sè slovenskimi profesorji in tudi ti so mi tožili da otroci po dovršenih štirih razredih ljudske šole ne znajo niti osnovnih pravil iz nemške in slovenske slovnice, a, kar se realij tiče, ex omnibus aliquid, ex toto nihil!

Ne smemo se čuditi, če se zatega delj od dne do dne množi število mož, ki nasprotujo temu, da bi se otroci v ljudskih šolah z realijami pitali, namesto, da bi se čitali, pisali in računati učili.

Dunajski mestni zbor je gotovo, kar se ljudskega šolstva tiče, naj liberalnejša korporacija v Avstriji, katera je v naši državi za šole največ žrtvovala ter celo znani „pedagogij“ z velikimi stroški ustanovila. In glejte, močna stranka v tem zboru, tako znana „bürgerpartei“, je v najnovejšem času ostro se začela ustavljati sedanjemu učnemu načrtu ljudskih šol, baš za to, ker se zdaj otroci po teh šolah vseh mogočih in nemogočih predmetov uče, samo najpotrebnejših ne! Gotovo se tudi še vsak spominja, kako ostro sta v zadnji bitžetnej debati poslanca Pflügl in Greuter ministerstvo zaradi teh neprilik po naših šolah prijemala, in celo odličen poslanec ultraliberalne stranke jima je moral priznavati, da je sedanja ljudska šola — preučena, a premalo praktična!

Ministerstvo vseh teh opravičenih tožb nij moglo dalje prezirati in zato je 5. aprila objavilo ukaz, katerega se mora vsak šolnik veseliti*)

Ta ukaz se v kratkem posnetku tako glasi:

1. Tiste ure, ki so po učnem načrtu odkazane učenemu jeziku, se morajo izključljivo za ta predmet porabiti in vsa postranska razlaganja opuščati.

2. Ako se sestavki o realijah čitajo v urah, ki so jezičnemu poduku odmenjene, morajo se izbirati taki sestavki, katere

*) Motite se, gospod dopisnik! Naš veliki „pajdagog“ Sima si je v zadnjem listu svoje „Schulzeitung“ opasal svoj „rešpektarski“ boben ter v bombastičnem članku „Vor die Front!“ vse učitelje strašno skupaj božna, da bi krvavo vojno pričeli zoper vse, ki ne mislijo tako, kakor on. Kaj ne, to je pogum! Se ve, možu, ki neče biti učitelj, ampak samo „rešpektar“ in „pajdagog“, je najprijetneje realije učiti, t. j. čas tratiti. Uredn.

tega pozabiti, toda veliko mi ne bode povedati o njih. Razen uže omenjenega javnega vrta in glasija, ostaje samo še glavna cesta, ki veže Zader z njegovim predmestjem Arbanasi, po katerej se pa navadno zaradi prevelicega prahu in vednega vozarenja ne sprehaja mnogo ljudi. Zato pa se vsak večer okolo šeste ure oživi široka ulica; po katerej vse mrgoli sprehajalcev gori in doli. To se imenuje Corso in traja vselej po kakove tri ure. Dasi je vedno izogibanje neprijetno, ker po ulici pet osob ne more vstric hoditi, vendar je takovo sprehajanje jako zanimivo, posebno za onega, ki rad opazuje krasni spol in vse izumljenosti njegove, da bi se bolj interesantnega in do padljivega storil. Tu se koketira s častniki in lepo nalikanimi komiji, — ki v tem oziru kakor povsod tudi v Zadru — kakor bi dejal — „zvonec nosijo“, — tu se sporazumlja skrita ljubezen, o katerej dosedaj še nihče vedeti ne sme, na različne načine; tu se stiskajo ljubavna pisma iz rok v roke; s kratka

je učitelj uže razložil v urah, realijam odmenjenih.

3. V 3. 4. in 5. razredu ljudske šole je posebno gledati na to, da se otroci nauče oblike in da razumejo in poznajo posamezne dele in sestavo prostega stavka učnega jezika, ker se mora tudi v ljudski šoli, slovnica primerno učiti in ker se mora od vsakega, ki hoče vspešno obiskavati srednje šole, brezpogojno zahtevati, da pozna in loči oblike in prvine prostega stavka in ker je osnovni pogoj zdravemu šolskemu organizmu, da se šole različnih vrst vzajemno pomagajo („ein gegenseitiges In ein ander greifen der Unterrichtsanstalten verschiedener Kategorien aber die Grundbedingung eines gesunden Schulorganismus ist.“)

4. Da bode pa jezični poduk v ljudskih šolah svoj namen dosegal, treba, da se ta poduk tudi po moških in ženskih učiteljskih kar najskrbneje goji. Deželni šolski sveti naj v sporazumljenji z učiteljskimi zbori na učiteljskih posebno na to gledajo, da se bodo učiteljski potomci v učnem jeziku teoretično in praktično dobro vadili in da bode število praktičnih vaj o jezičnem podučevanju število praktičnih vaj v podučevanju o realijah daleč presevalo.

Naposled krepko priporoča ministerstvo vsem šolskim uradom, da naj ta ukaz kar najvestneje izvršujejo („sorgfältigste Durchführung“) ter v svojih letnih poročilih o ljudskih šolah vselej posebno to poudarjajo, kako in s kakšnim vspehom se je učil jezik v šoli. Dobro! — in —

O položnji.

Niti denes se še ničesa ne more reči o velikem vprašanji: vojska ali mir! Nedeljski listi so polni raznih poročil, ki pa vprašanja ne odločujejo.

Rimski „Corriere Italia“ poroča, da je Bismark prevzel posredovanje mej Rusijo z Anglijo in Avstrijo s tem pogojem, ako se sledeče podloge sprejmó: odstop Besarabije Rusiji z odškodovanjem v Dobruči, rusko razširjenje mej v Aziji do Erzeruma in s tem vred, dalje, da se ne govori na kongresu o denarnej vojni odškodnini (temuč da se to Rusiji prepusti); nasproti temu pa se mora evropsko porazumljenje dosežati o izpremembah v evropske Turčiji, katere mir san-štetanski določuje. Ker so pa baš te „izpremembe v evrop-

tu je pravo torišče za mladi svet, ki hoče do pasti ali se pa izuriti v tem, kako je v gotovih slučajih najlozje izkušenejše starejše osebe prevariti. — Isto tako se vsako nedeljo od pol ene do druge ure popoldne snide ves krasni spol zaderskega mesta na glavnem trgu, kjer igra vojaška godba in tu ima človek najboljšo priložnost opazovati in premišljevati, koliko hiš bi se moglo obarvati z barvo, ki jo nosijo zaderske gospe in gospodičine na licih.

Kakor sem uže v svojem drugem pismu povedal, nema Zader nikakošne posebne — zamorske trgovine; največ se trguje v domačih pridelkih po suhem in po obrežnih dalmatinskih ladijah na trg pripeljanih. Sicer je marsikak Zadrani obogatel s pokupovanjem in zopetnim prodajanjem dalmatinskih pridelkov v Trst in druga mesta; v obče pa to ne velja, ker kedor količkaj, more pošlje ali pelje svoje blago sam v Trst kjer ga veliko bolje speča, kakor v Zadru, tedaj iz tretje roke. Trgovinsko oživ-

skej Turčiji“, to je vzlasti ustanovljenje bolgarske države in pomnoženje Srbije in Črne gore, za prihodnji razvoj Slovanstva najbolj imenitne, nij verjetno, skoro bi rekli: nij mogoče, da bi Rusija ponustila tudi na kongresu od teh svojih opravičenih terjav.

Francoški „Temps“ se torej vojske boji in kliče: Čemu je diplomacija, ako ne zna pomočkov najti, da bi sporazumljenje naredila. Čemu je moč in iznajdljivost Nemčije, ako ne more boia zabraniti ali utolažiti, ki bi bil tako velika nesreča za ves svet. —

„Temps“ misli, da je Rusija pripravljena koncesije delati, ako se diplomacija postavi na stališče dovršenih dejanj: pustiti, da je, kar je. „Temps“ kliče Angliji, naj opusti misel o celokupnosti Turčije in naj ne podpira diplomatskih fikcij in domišljij nasproti moči dejanskih dogodkov in nasproti naturi stvari.

Ruska „Agence“ poroča, da se dogovori o sporazumljenji iz Berlina nadaljujejo in se njih tek ugodno tolmači. — „Journal de Peterbourg“ pa ob jednom pripoveduje, da se sporazumljenje Rusije z Avstrijo navadnim potem nadaljuje in zdaj na mir kaže.

Peterburgskemu „Heroldu“ se piše iz Dunaja, da Avstrija pač želi nekih izprememb dogovorov san-štetanskih, ali ne v zvezi z Anglijo proti Rusiji, temuč prijateljsko z Rusijo. Narobe, da avstrijski državniki obžaljujejo vojno ropotanje in pripravljanje Angličanov.

Do sem so torej denašnja poročila nekako mir obetajoča. Ali na Angleškem in v Rusiji se tako energično le za vojsko pripravljajo, ruski in vladni angleški listi le o vojski, kot gotovosti pišejo in navdušujejo, — da ne ve nihče, pri čem je svet.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 15. aprila.

Ker parlamenti mirujejo, delajo ogrska in avstrijska regnikolarna deputacija vkolo *nagodbe*. Dne 12. t. m. je imela ogrska deputacija sejo in je sklenila svojo poslanico kot odgovor avstrijske deputacij v vprašanji 80 milijonega dolga.

Vnanje države.

Rumunska vlada je baje sklenila pretestirati zoper to, da vsak dan več ruske vojske v Rumunijo prihaja.

Iz *Carigrada* se javlja, da se po morji silno mnogo živine in živeža dovažajo čez

ljena je vsak dan ulica, ki gre paralelno s široko ulico, katere imena si pa — v svojo sramoto naj to povem — nijsem zapomnil.

Prebivalcev je imel Zader o ljudski šteti 1869 lela 8014 i sedaj pa trdijo meščani, da jih ima uže čez 12000. — Dasiravno se mi ta trditev zdi biti nekoliko prechaviništična in nadahnena z lokalnim patriotizmom, verjel bi vendar, da se je od takrat število prebivalcev utegnilo pomnožiti za četrti del, ker se je mej tem časom na kraji, kjer so gradbe razkopane bile, precej novih hiš sezidalo. Po narodnosti ima Zadar kacij 70% Slovanov, kacij 22% Italijanov, drugo pa člene družih narodnostij.

Slišal in čital sem uže večkrat trditve, da Slovani ne bodo v trgovini nikedar priborili si važnega mesta, češ da nemajo toliko moči, da bi si bili v primorskih mestih, ki so bila nekedar njihova lastnina, obdržali. Marsikateremu se utegne to modrovanje pametno zdeti; toda, ako pogleda v dosedanjo zgo-

morje v San Štefano in se po železnici v Adrianopolj vozi in dalje. Rusi hote svojo vojsko v Rolgariji tako oskrbeti, da bode od morja in od Rumunije neodvisna za dalje časa.

Piše se v „Pol. Corr.“, da se ruska prizadevanja porto, pridobiti za ruski vpliv, vedno še nadaljujejo. Dne 12. t. m. je imel veliki knez Nikolaj zopet dolg razgovor s sultanom. Sodi se, da bode Turčija ogibala se zveze z Rusijo pa tudi z Anglijo.

Angleški prvi minister Beaconsfield namerava baje ministerstvo še bolj po svojej glavi sestaviti in celo parlament razpustiti, da bode mogel odločno, to je vojevito politiko tirati. Položaj je ves nejasen — pravijo angleški listi.

Iz **Rima** se piše „Pol. Corr.“, da misli papež Leo XIII. v kacic 6 tednih velik konsistorij imeti, v katerem bode več novih kardinalov posvetil. Imenuje se tudi škof Hanald. Tudi škof Strosmajer je bil imenovan, a zdaj še ne bode, ker se hoče papež v zdanjem trenutku videza ogibati, kakor da bi v protivnem smislu delal od svojega prednika.

Španjski oficijalni telegraf poroča svetu, da nij res, ka bi Španija tudi kaj mislila vojsko pomnoževati. Ona hoče le svojo notranjo preorganizovanje. In treba jej ga je.

Dopisi.

Iz Gorice 14. aprila [Izv. dopis.] Še neobrasten je grob vrlega mladega gojtelja petja, nepozabljivega našega Carlja v Tolminu in, žalostna nam majka Slava! uže zopet nam je pokosila nemila smrtna kosa ljubljene Kocijančiča, slavno znanega nabitelja ter skladatelja narodnih pesnij, iz vrstnega pevovodje, očeta „Slavca“ ter sobuditelja narodne zavesti na Goriškem. Pevska žila ljubljene Josipa utihnila je na veke, a kot večni spominek, živ spominek — ostanejo narodu njegove pesni.

Pogreb, ki so ga napravili vrli Kanalci svojemu pevovodji, ter mnogozasluženemu rodoljuba na Goriškem, bil je za Kanal veličasten, kateremu enacega nij še Kanal videl.

Kviščanski narodni pevci in godci došli so, ko so izvedeli britko novico, da nij več njih predragi Josip mej živimi, z godbo pod narodno zastavo, da hvaležno izkažejo poslednjo čast svojemu buditelju pevcu. Gospod Viktor Dolenc poslal je iz Trsta v imenu tamošnjih čestiteljev ranjcega Kocijančiča krasen lavorov venec in družega mu je položil na rakev g. F. F. z napisom: „Svojemu prvemu prijatelju, F. Ferfila!“ Krasni venci so bili i od čitalnice Kanalske, pevcevi Kanalskih ter venec podarjen po nekej blagej gospej v spo-

vino naših primorskih dežela, sprevidel bo takoj, da je neutemeljeno.

„Že močen na morji Ilirjan je bil,
Ko ladije tesat se Rimoc učil“

pravi naš Vodnik. Sicer se res ne da in ne more trditi, da so Slovani uže za časa Rimljanov imeli sedanje primorske dežele v svojej lasti; vendar pa je dokazano zgodovinsko, da se dve slovanski republik: dubrovnička in neretvanska bili nekedaj na morji jako močno. Da so Slovani sem in tja bili potisnjeni nazaj od morja, ima svoj uzrok v tem, da so Benečani, dobivši morske obale v svojo vlast, osredotočili vso trgovino v rokah beneških tedaj italijanskih trgovcov ali pa celo na mnogih krajih Slovane izselili iz mest, ter nasečili Italijane.

Sicer je res, da je beneške vlade po Istri in Dalmaciji uže davno konec in da bi bili Slovani uže imeli čas vrniti se v svoje prejšnje pozicije; toda da se to nij zgodilo, krive so

min voditelju-pevcu. Ves Kanal je spremil do tihe gomile tužnim srcem priljubljenega a žalibog i nesrečnega Kocijančiča. Nosili so Josipa njegovi najbližnji prijatelji, čitalnična zastava, kakor i Kviščanska bili ste črno prevlečeni in ker je bil Kocijančič i vojak, napravili so mu domači fantie vojaško poslovico sè strelom. Goriškega „Slavca“ je zastopal g. Tone Ferfila, ker drugim nij bilo mogoče udeležiti se sprevoda. Nagrobni govor govoril je g. F. Ferfila. V njem je cela karakteristika pokojnega Kocijančiča ter se glasi:

Gospoda! Prijatelji dragi! Storili smo svojo sveto dolžnost, da smo spremili do večnega pokoja druzega nam prijatelja, odkritosrčnega in poštenega rodoljuba, navdušenega in energičnega sina matere Slave. Kdo je bil oni, ki smo ga ravno v mrzlo zemljo položili, bodemo še le zdaj čutili, ko ga mej nami več ne bo, prihodnji slovenski zarod bode više vedel ceniti Kocijančičeve zasluge, Kocijančičev bistri um in pridno delavno roko, ono roko, katera je skrbela še na smrtnej postelji, da reši in ohrani našemu narodu drag zaklad narodnih pesnij, ki naroda žalost in veselje, trpljenje in delovanje izrazujejo. Postavil si je s tem v slovenskih hvaležnih srcih — plemenit spominek. Kocijančič nij bil samo pevec, on je bil tudi vodja naših pevcev. Uže kod dijak v Gorici si je osnoval lep zbor, ki je zbuhal narodni čut in zavest po Goriškem, — bil je neutrudljiv delavec na domačem polji, povsod smo ga videli truditi se, kjer je šlo za narodno stvar, za lepe besede, naj si bode v Kanalu, v Gorici, Gradci ali na Dunaji. Gospoda moja! Nobeden človek nij popolnoma brez slabosti, a o tem sme soditi le naš najviši sodnik; da je pa Kocijančič veliko grenkih dnij preživel, mnogo solz pretočil, se tužno boril za to borno prazno eksistenco — kar ga je moralno uničevalo in mu svoje ure skrajšalo — je tudi istina. Sedaj je konec vsemu, sedaj ga nij več. Ostanemo le mi zapuščeni prijatelji, dolžni, da sveto služimo svetej domovini, kakor je storil naš preljubi Kocijančič, ker naše življenje le kratek le čas, a večno bode stal narod naš. Jože! Ti si storil svojo dolžnost, mi Ti ne moremo več povrniti — a hvaležni Ti bodemo večno, hvaležen Ti bode narod naš. — Počivaj mirno Ti moj brat i prijatelj! Kocijančič, z Bogom!

In ko je dospel do po vsem Goriškem, posebno pa v Kanalu znanih besedij: „... da je pa Kocijančič veliko grenkih dnij preživel,

bile le avstrijske vlade, ki so v teh krajih od nekđaj podpirale Italijanstvo proti Slovanstvu, proti kateremu jej je bil vedno vsak pripomoček drag. Kar so vlade zanemarila, storil je duh našega časa in ideja narodnosti in res vidimo, da so Slovani polagoma uže začeli pridobivati zopet s silo jim odvzeta tla.

To se opazuje posebno v Zadru. Pred 10 leti, kakor pripovedujejo, še čisto italijansko in tako fanatično, da se hrvatsko v mestu govoriti skoro niti dopuščalo nij, spremenilo je sedaj v toliko svoje lice, da je hrvaščina sprejeta in upeljana uže v izobražene družbo in javne prostore.

Hrvatski dandenes v Zadru govore, ne be same „crlenkape“, ampak tudi gospodje, gospe, da, in c. kr. namestnik Rodič sam. On ima za prepored v Dalmaciji razun mogočne narodne izdeje našega časa največ zaslug, kar sem si štel v dolžnost omeniti zasključevaje svoj kratek popis Zadra.

po nedolžnem mnogo solz pretočil itd.“ nij niti jedno oko suho ostalo, posebno pa nežal spol je kazal veliko sočutja do ranjcega nesrečnega Josipa!

Domače stvari.

— (Mestne volitve.) V I. razredu so včeraj zmagali, kakor drugače še letos pričakovali nijsmo. Nemci in nemškutarji. Žalibog naši starejši narodni gospodje, ki imajo največ vpliva v tem razredu, nijso skoro nič agitali, stari nemškutarji pa z veliko živahnostjo. Tudi mnogo naših nij k volitvam prišlo.

— (Ciklus slovenskih predavanj) v čitalnici je v nedeljo končal dr. Karel Bleiweis s svojim zanimivim in pazno poslušanim berilom o blaznih in zavodih za blazne. Razlagal je, da se mora izobraženi svet protiviti nesrečnemu predsodku, ki vlada zoper uboge obnorele ali blazne, ker blaznost nij družega, nego bolezen, ki se da z umnim ravnanjem dostikrat ozdraviti. Zato se dan denes blaznice delajo skrbno kakor bólnice, a ne uječam podobno kakor nekđaj. Ker bode govornik svoje berilo menda itak v tisk dal, nij nam treba obširnejega poročila.

— (Beseda v ljubljanskej čitalnici) zadnjo nedeljo je bila dobro obiskana, zvlasti je bil lepi spol obilo udeležen. Berilo g. Drenikovo, spis dr. J. Bleweisa o starih hišah ljubljanskih, je zanimiv predmet in je bil hvaležno poslušan. Igra „Poprej mati“ je sama na sebi morda slabo izbrana, ker v mnogih situacijah premalo resnici podobna, ali igralo se je prav dobro. Zlasti obe gospodični igralki, gospici Koglnova in Tratnikova sta storili iz svojih rol vse kar se je dalo. Obe gospodični imati talent in sta bili svoji roli dobro proučili.

— (Veliko zbirko slovenskih cerkvenih pesnij) misli baje nabrati g. Srečko Pirc, učitelj in orglavec na Rečiči, pošta: Mozirje. Ta zbirka bode obsegala: a) celo cerkveno leto, b) mertvaške peni, c) Matere Božje in drugih svetnikov pesni, d) blagoslovne pesni, e) pesni za posebne priložnosti, f) maše, g) obhajilne in druge pobožne. Pozivlja tedaj slovenske orglavce, naj mu blagovolijo o tej zadevi svoje misli naznaniti in mnogo pesnij doposlati. Če mogoče se pri pesnih naj imenuje pesnik pri napevih pa skladatelj. V zbirko se bode uvrstilo tudi mnogo uže natisnenih napevov, toda vsak bode prej moral prestati ostro kritiko. Da torej kaj prida na dan spravi, pozivlja uljudno na obilno in brzo vdeležbo.

— (Visoka starost.) Iz Kamne gorice se nam piše: V nedeljo je umrl na Dobravi mož po domače Bodlajev Balant imenovan, ki je bil učakal 102 (sto dve) leti.

— (Tat konjskih repov.) V necem krčemskem hlevu v Mengšu je stalo 14 konj. Po noči pride v hlev nek prijatelj žime in vsem konjem repe poreže. Žandarji so ga pa kmalu dobili in zaprt je v Kamniku.

Razne vesti.

* (Umrl) je kot žrtva rodoljuba češki romanopisec in žurnalist Bohuslav Havlasa. Pokojnik je bil prostovoljec v Hercegovini, potem prostovoljec v ruskej vojski in je umrl v ruskej bólnici v Aleksandropolji na tifusu. Mej rusko vojsko je z bojišča dopisoval češkim listom.

* (Pesniku Puškinu) stavijo Rusi v Moskvi spomenik, ki ga izdeljuje kipar Opekušin in bo veljal 85.000 rubljev.

* (Iz Peterburga) se poroča, da so porotniki nekrivo izpoznali ono Vero Zasulič,

ki je od bližine strelila na policijskega direktorja generala Trepova. Nihilistični študentje so jo vsled tega pozdravljali in ko jih je policija hotela razgnati, prišlo je do tepeža, v katerem je bil ubit en študent in ena ženska.

* (Ubegli sodnik.) V Grünbergu na nemškem Pruskem je vzel nek sodnik za tri dni odpusta. Ko se po treh dneh nij vrnil in še dalje ne, začeli so preiskavati in našli, da je sodnik vzel vse deponirane denarje soboj in v širni svet pobrisal jo.

Tržno poročilo

firme Jos. Pipan & Comp.

v Trstu dne 10. aprila.

(Via Torrente št. 18.)

Od novega leta sem bilo je v Trstu tako malo posla, da se nam nij zdelo skoro potrebno poročati o našem trgu.

Negotovost na političnem obnebbi še zmirom strašno teži našo trgovino, nij nobene volje za špekulacije; zraven tega pa je nastalo tudi tako nezaupanje, da mnogo njih rajše ne dela, nego da bi upali, in prav imajo, če se pomisli, da se je tudi pri nas začela širiti prava ameriška korupcija, da pravo poštenje v kupčiji vedno redkejša postaja in da se vedno sliši o tako čudnih falimentih celo na deželi, kjer so bili pred nekaterimi leti bele vrane. Pa kaj še falimenti, ko bi bili naravni; a navadno se zgodi, da po falimentu mož še bolje živi, nego poprej in da se kmala prikaže na dan z lepšo štacuno, nego jo je imel pred falimentom. Ta korupcija, slabe letine, vojska, vse te nesreče ovirajo pravo kupčijo in pri vsem tem pa nam hočejo še povišati colnino pri takih pridelkih, ki nijso več luksus, ampak vsakdanji živež za vsacega kmeta. Iz vsega tega se vidi, da kriza še nij dosegla svojega vrhunca, ampak da bo čistilni in zdravilni proces trajal še mnogo časa. — Valute so v začetku tega meseca močno porasle in plačevali so se uže Napoleoni po gld. 9.85 in više; zdaj je zopet tlišina, pa kaka mala vest iz Londona ali Petrograda zna zopet vplivati na rastenje valut in padanje papirjev. S kratka, negotovost je velika, vse se boji špekulacije in torej je trgovina omejena le na najpotrebnejše.

Kava. Fine sorte se vzdržujejo trdno, nižje pa so zadnji čas v ceni močno padle, ker iz juga ne dohaja prav nič naročeb in zaradi velike revščine po deželi, kder si kmet in rokodelc s cikorijo pomagata.

Riž brez spremembe uže kacega pol leta. Italijanski velja od gld. 19—24.50, angleški pa od gld. 17—18.50.

Mast in špeh je blago, ki letos vedno ceneje postaja, vendar pa utegnejo zdaj cene biti zadosti nizke in morejo poprej porasti, nego pa še pasti. Kedor bi se zdaj v tem blagu previdel, bi jo morda uganil. Mast ameriška velja od gld. 54—58, špeh v zabojih prav lep po gld. 46—50.

Petrolej, ki se je pred 14. dnevi kupoval po gld. 13.50, je te dni hitro porastel in velja danes od gld. 15.50—16. Cene so zopet začele skakati v enem dnevi po 2 ali 3%. V tem blagu je vsaka kalkulacija nemogoča, a najbrže ne pridemo več na tako nizke cene, kakor smo jih imeli pret. mesec, ker blaga nij več dosti na trgu in tudi pričakuje se ga ne.

Narodni pridelki. Fežol gre hitro izpod rok, ker tega blaga primanjkuje: naveden rudeč plačuje se do gld. 14.50 kvintal, cukrenec celo do gl. 17 in kanarček tudi od gld. 16—17. To so pač močne cene, kakor jih ne vidimo vsako leto. Maslo domače pa je čisto zanemarjeno, ker nam dela Rusija močno konkurencijo; najboljšje domače maslo ne gre niti po gld. 85 kvintal. Tukaj rajši rusko plačujejo draže, ker se da bolj rabiti za fabriko.

Žito. Pšenica je vedno draga, po gld. 13.50—14 kvintal. Koruze manjka popolnem na našem trgu, tako, da nam zdaj Sisek konkurira, ker nij bilo do zdaj mogoče dobiti iz

Črnega morja prav nič blaga; pa po naznanih ruske in rumunske vlade je Dunav zopet odprt in tudi Črno morje in zdaj je uže polno parnikov in ladij naloženih z žitom v Galacu, Ibraili in dugod, ki so vsi namenjeni v Trst, tako da utegnemo proti koncu tega meseca dobiti polno blaga, kar bo vplivalo na zdatno ponižanje cen. Koruza velja danes tukaj gld. 9.50—9.70 kvintal, a če jo hoče kdo kupiti za mesec maj, dobi jo gld. 1.50 do gld. 2 ceneje, kar je gotovo znamenje, da se bodo cene pomaknile nazaj.

Tujci.

14. aprila:

Evropa: Vogler iz Insbruka.
Pri Sionu: Krigher iz Postojne. — Friepes iz Dunaja. — Rosenberg iz Gradca. — Dralka iz Radovljice.

Pri Mailái: Volk iz Dunaja. — Hoffman iz Trsta. — Povše iz Gorice. — Lehm iz Dunaja. — Stabler iz Rateč. — Polak iz Gradca. — Meixner iz Dunaja. — Prodnik iz Rateč.

Loterijsne srečke.

Na Dunaji 13. aprila: 19. 71. 33. 86. 3.
V Gradci 13. aprila: 65. 46. 86. 5. 77.

Dunajska borza 15. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	61	gld.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	66	"	40	"
Zlata renta	73	"	20	"
1860 drž. posojilo	111	"	—	"
Akcije narodne banke	796	"	—	"
Kreditne akcije	213	"	50	"
London	121	"	75	"
Napol.	9	"	74	"
Č. kr. cekini	5	"	73	"
Šrebro	106	"	30	"
Državno marke	59	"	90	"

Išče se 150 gld.

na posodbo za majhen čas pod dobrimi obrestimi in zagotovili, da bodem mogel dražbo 1. maja vstaviti, ko me je g. Janez Kapus, župnik tukaj, na kant prigal; imam sicer dve hiši in drugo posestvo nezadolženo; na prigovor moj je moja sestra 100 gld. v oporoki za farno cerkev izročila, te jaz zdaj, v takem slabem času plačati ne morem, vendar so pa na prvi stopnji zagotovljeni.

Zatorej prosim usmiljenja (pri našem župniku ga nij) da me kdo te prodaje reši, za kar mu bodem zraven dobrih obrestij vedno hvalo vedel.

Ponudbe prosim na mojo adresu.

Jurij Jerala,

v Kropi.

(122—1)

Oglas.

Dana 1. svibnja o. g. držat će se u mjestu Vivodina na medji hrvatsko-kranjskoj godišnji marvinski sajam, na koga se raznovrstna roba i blago uz propisane marvinske putnice dopremiti može.

Poglarstvo občine Vivodina,

dne 12. travnja 1878.

Slavoljub pl. Kaškar,

načelnik.

(121—1)

Rudolf Kirbisch,

sladničar, (117—2)

v Ljubljani, kongresni trg.

prporoča

za veliko noč

pirhe iz sladkora, traganta, iz žide in slame spletene (ob jednom skatljice za cukrčke). Potem vsak dan frišne pince, Pan di milano, Titule in druge pekarije in torte, potem Bero-linske bahune (prav novo).

☛ Pri lepem vremenu ledenina.

☛ Vnanje naročbe se točno izvršujejo.

Adolf Eberl,

zaloga oljnatih barv, lakov in firnežev, (80—13)

v Ljubljani,

na Marijinem trgu, poleg frančiškanskega mosta.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.

2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.

3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.

4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spisal Janko Krsnik. Cena 60 kr.

5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.

6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.

7. „Cvet in Sad“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 80 kr.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalessière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezní, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, in na jetrah; žlezl naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nospanje, slabosti, zlato filo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, žumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, tožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenje in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicíne, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicíne na vsedilišči v Mariboru, zdravilnega svétnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dódé. Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih oseb, se raspošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo št. 73.670.

Spričevalo zdravilnega svétnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalessière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dísti in gríži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivom a bolehnem draženju v scalni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svétovalc in člen mnogo učeni družtev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalessière je ozdravila večletno i nevarnostno prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, boine čutnice in vodenico. Prepričan sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svétovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekom-gledé Revalessière du Barry vsostransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svétovalc.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalessière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spričevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalessière ozdravila me je popolnomu strašnih želodčnih in čutnicnih boleznij, katere so me deset let aučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalessière je 4 krat točnejša, nego meso, ter so pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

— Revalessière-Biscuiten v pušicah in Revalessière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. 50 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu na 120 tas 10 gl.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunajski, Waisenhausgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijakih trgovcih; tudi raspošilja danajaka hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Mohr, J. Svoboda, lekar pri „zlatom orlu“, v Reki pri lekarju J. Prodanu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljeu pri lekarju Aljinoviću, v Trstu pri lekarju Jakobu Soravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviću. (181)